

Konseptet «Lærende rapportering» og historien bak

Lærende rapportering (LR) er en av flere fellesaktiviteter, som Vestfold og Telemark har utviklet i Program for folkehelsearbeid, Vestfold på laget

Lærende rapportering handler om å stoppe opp i travle utviklingsprosjekt og reflektere over:

- Hva vi har fått til i perioden som er bak oss /året som gått og hva som er suksesskriteriene for det vi har fått til
- Hva vi ikke har fått til, hvorfor vi ikke fått det til og hva vi eventuelt må ta tak i og gjøre noe med
- Hvordan våre erfaringer fra prosjektet kan bidra til læring og forbedret praksis i vår organisasjon
- Hvordan støtten fra Fylkeskommunen har fungert og hvilke felles aktiviteter som ønskes videre

Hensikten med lærende rapportering kan derfor beskrives som at erfaringer som gjøres underveis i prosjektet, benyttes til å styrke og forme tiltakene videre i prosjektperioden. Erfaringene vil også kunne bidra til læring, tydeliggjøring av eksplisitt kunnskap og forbedret praksis i kommunene.

Metodene brukt i lærende rapportering baserer seg på samskaping og prosesser som involverer og fremmer medvirkning fra flere aktører i prosjektene. Den er begrunnet med at «refleksjon er læringens moder» og at det man i felleskap kommer frem til, må eksplisittgjøres (uttrykkes skriftlig) for at det virkelig skal bidra til læring og forbedret praksis i vår organisasjon

Metoden er tilpasset både en lærende rapportering for kommunene i det enkelte prosjekt og en lærende rapportering for fylkeskommunen i deres rapportering til Helsedirektoratet.

Fra Lærende evaluering til lærende rapportering

«Lærende rapportering» slik den er utviklet i Program for folkehelsearbeid, Vestfold på laget, er en videreutvikling av konseptet «Lærende evaluering» som ble utviklet av Ped Data AS i 2004. Marianne Sempler og Helga Sigurbjarnardottir utarbeidet da en rapport om evalueringsarbeidet de gjennomførte for et utviklingsprosjekt i Skatteetaten om flerkulturell rekruttering og mangfoldsarbeid . Oppgaven som de to fikk fra lederen av utviklingsprosjektet var:

”Å synliggjøre om større mangfold, og fokus på mangfoldsarbeid, gir resultater for virksomheten. I tilfelle - på hvilke måter kan prosjektet og prosjektets gjennomførte tiltak, ha bidratt til læring hos de individer og enheter som har deltatt, og hvilke forhold har eventuelt fremmet eller hemmet slik læring.” Fra forordet til «Ny virkelighet – Nye visjoner», en rapport om evaluering av skatteetatens mangfoldsarbeid (M. Sempler og H. Sigurbjarnardottir, 2004)

Den største utfordringen i evalueringsarbeidet var å finne riktig metodikk for å vurdere om utviklingsarbeidet bidratt til læring og hva som eventuelt hemmet / fremmet slik læring. Resultatet ble en første utgave av metoden «Lærende evaluering». Denne metoden ble i årene 2004 – 2018 videreutviklet av Marianne Sempler. Konseptet ble tilpasset bl.a. utviklingsprosjekt i mange forskjellige kommuner, utviklingsarbeid i kompetansesenter, gründernetter og et større utviklingsprogram for alle barnehager og skoler i en norsk kommune. Konseptet lærende evaluering ble i 2019 videreutviklet av Sempler til konseptet «Lærende rapportering» i samarbeid med Vestfold fylkeskommune.

Lærende rapportering i Program for folkehelsearbeid i «Vestfold på laget»

I forbindelse med fylkeskommunens rapportering for 2018 til Helsedirektoratet tok Vestfold fylkeskommune kontakt med Marianne Sempler for å teste ut lærende evaluering. I samarbeid med fylkets prosjektleder og programkommunene ble konseptet i 2019 videreutviklet til «Lærende rapportering».

Sempler utviklet en tilpasset metodebeskrivelse for kommunene i programmet i 2019. Prosjekt- og prosessledere i det enkelte prosjekt samlet sine prosjektgrupper for å få innspill til, og reflektere over, noen av punktene i rapporteringsskjemaet fra Helsedirektoratet. Ønsket resultat var at lærende rapportering skulle bidra til oversikt, synliggjøring og dokumentering. Prosessen skulle få frem forbedringsområder og sikre oppfølging, ta ut læring og justere utviklingsprogrammet i forhold til resultat. I tillegg så man mulighet for å styrke rapporteringen for året som gått til Helsedirektoratet og sikre tid til erfaringsdeling, refleksjon og konklusjoner/handlingsplanlegging for videre arbeid.

Ved rapportering i 2020 til helsedirektoratet ble metoden videreutviklet i tråd med tilbakemeldinger fra kommunene. Prosessen startet med et fellesmøte for alle prosjektene. På dette seminaret ble alle prosjekt utfordret med å koble tilbake til den Lærende rapporteringen de gjorde året før. Spesielt fikk de reflektere over de forbedringsområder som de selve hadde rapportert. Alle prosjekt måtte notere hva de hadde sagt for ett år siden og hva som konkret hadde blitt gjort under 2019. Dette førte til at flere deltakere fikk en Aha-opplevelse av at til tross for at mange hadde glemt å aktivt bruke resultatene fra året før, hadde prosjektgruppen i mange tilfeller allikevel gjort noe med forbedringsområdene som ble diskutert. Deltakerne mente at den gode prosessen medførte at resultatene ble integrert i videre arbeid. Dette viser betydningen av støttestrukturer over tid for å lykkes med læring.

Prosjektlederne beskriver at den lærende rapporteringen i seg selv er innovativ og gir drivkraft i videre arbeid. Flere kommenterer også at det gir mening å gå tilbake og sjekke ut forrige års forbedringspunkter og ta det inn i det videre arbeidet. Slik ser vi at flere av prosjektene klarer å ta ut læring av det man har vært igjennom så langt, og at de justerer utviklingsprogrammet i forhold til resultatet fra den lærende rapporteringen. Det blir også kommentert at det skaper begeistring og stolthet å løfte frem hva man lykkes med og at det er innovativt at rapportering kan være lærende.

Lærende rapportering går digitalt i 2021

I den lærende rapporteringen for 2020, som ble gjennomført i 2021, måtte metodikken tilpasses Koronasituasjonen. Lærende rapportering 2021 er derfor gjennomført digitalt i alle kommunene etter en ny metodikkbeskrivelse for digitale møter som ble utviklet av Marianne Sempler.

Prosessevalueringen på fylkesnivå ble både i 2020 og 2021 gjennomført som et digitalt arrangement. I april 2020 bidro denne prosessevalueringen på fylkesnivå til at alle fylkets fellesaktiviteter ble digitalisert og gjennomført under pandemien i 2020.

Fylkets fellesaktiviteter i 2021 er videre tilpasset kommunenes ulike utfordringer og behov, i en fortsatt uoversiktlig pandemi-situasjon. Alle fellesaktiviteter gjennomføres digitalt. I tillegg er det gjort betydelige endringer i tilbudet. Dette er i tråd med programkommunenes uttrykte behov som kommet frem under den lærende rapporteringen og i prosessevalueringen på fylkesnivå.

Konseptet «Lærende rapportering» understreker betydningen av å foreta årlige refleksjonsstopp og ha strukturer og hensiktsmessig metodikk å støtte seg til i travle utviklingsprosjekt.

Ikke minst i et år preget av pandemi og uforutsatte hendelser er det viktig å lykkes med å ivareta læringen av utviklingsarbeid – til nytte for våre prosjekt og våre organisasjoner.

Hamar november 2021 Marianne Sempler, Ped Data AS